

valde feruet estu caloris sic et ipse
valde incaluit igne diuini amoris.
In ipse in libro confessionū de se dicit
Sagittaueras tu cor meū caritate
tua et Itē ibidē Aliquā intromittis
me in affectū multū inusitatū itroz/
sus nescio ad quā dulcedinē Qd si
pficiat in me nescio quid erit vnus
scio qd vita ista non erit Tertio p
pter ethimologiā nois. dicit enim
augustin' ab augeo et a stin qd est
ciuitas et ana quod est sursum Inde
augustin' quasi augens supnā ciui
tatē Unde de eo cantat Qui pna
luit ampliāre ciuitatē et Vel vt di
cit in glosario Augustin' dicit ma/
gnific' felix pclar' fuit enī magni
fic' in vita. pclar' in doctrina. felix
in glōzia Et vitā opilauit possido
nius calamen' ep's vt dicit Cassio
dorius in libro de viris illustribus.

De sancto Augustino episcopo

Augustin' doctor egregi'
in puincia affricana in ciui
tate cartaginensī ortus ex
honestis valde parētib'. s. p're Pa
tricio. matre Monica genit' in libe
ralib' artib' sufficienter edoctus fu
it adeo vt sūm' p'bus et rethor lu
culentissim' haberet. Nam libros
Aristotilis et omnes libros libera
liū arcū quoscūq; legere potuit p
se didicit et intellexit. sic in libro cō
fessionū testat' dicens Omēs libros
artiū quas liberales vocāt. tūc ne

quissime malaz cupiditatū seruus
p meipm legi et intellexi quoscūq;
legere potui Itē in eodē Quicquid
est de arte loquēdi et disserēdi. qd
quid de inuētionib' figuraz et de
musicis et de numeris sine magna
difficultate nullo hoim tradente in
telleri Scis tu dñe de' me'. qz cele
ritas intelligēdi et discendi donuz
tuū est sed nō inde sacrificabā tibi.
Vex qz sciētia sine caritate nō coi
ficat sed inflat in errozē manicheo/
rū qui xpm sātasticū fuisse affirmāt
et carnis resurrectionē negāt icidit
et in eo p annos nouē dū adhuc a
dolescēs esset pmāsit Ad has etiā
nugas adduct' est vt arbozem fici
plorare diceret cū ab ea sic' vel fo
liū tollerēt Cū ergo esset annorum
xix. et quendā libz cuiusdaz phi in
quo vanitas mūdi stemnēda do
cebat' plegeret Ex hoc quidē liber
plurimū sibi placuit Sed qz nomē
Ihu xpi quod a m're imbibēat vbi
nō erat dolere cepit. Mater dō ei'
p eo plurimū flebat et ipm ad vni
tatē fidei reducere satagebat Qua
dā ergo vice vt legi' in libro cōfessi
onū mater vidit se stare in quadaz
linea lignea licz tristēm. et quidā ei
pulcerrim' iuuenis astitit et causaz
tante tristicie requisit. Que cū di
ceret Perditiōnē filij mei aug'. de
ploro Ille rñdit esto securā. qz vbi
tu ibi ille Et ecce continuo iuxta se fili
um suū vidit stare Hec dū augusti
no retulisset Ille ait Falleris mater
nec tibi sic dictū est. sed vbi ego ibi
tu Contra illa dicebat Non fili m

dictū est vbi ille ibi tu. sed vbi tu ibi ille. Rogabat igitur sedula mater quā importuna quēdā ep̄m sic in eodē libro confessionū aug⁹ testat̄ vt p̄ filio suo intercedē dignaret̄ qui tanta quodāmodo importunitate deuict⁹ p̄phetica voce r̄ndit. Hade se cura qz impossibile est vt fili⁹ tantarum lacrimaz pereat. Cū autē ap̄ cartaginē multis annis rethoricaz docuisset. occulte matre nesciēte romam venit et ibidem multos discipulos congregauit. His temporibus mediolanenses a prefecto simacho romanoz petierunt sibi doctorem in rethorica destinari. Presulabat tunc ibi vir dei ambrosi⁹ et ad preces mediolanensium illuc mittitur augustinus. Mater autē eius quiescere non valens cuz multa difficultate ad eum venit. et ip̄m iam nec vere manicheū nec vere catholicū reperit. Cepit autē augustinus beato ambrosio adherere et eius p̄dicaciones frequēter audire. Erat autē valde in p̄dicatiōe suspensus vt ne quid extra ip̄am manicheoz heresim vel p̄ ip̄a diceret. Quodaz vice circa illū errorem ambrosi⁹ diutius disputauit et ip̄m aptis rōnibus et autoritatib⁹ cōfutaui ita vt error ille a corde Augustini penit⁹ pelleret̄. Quid autē post hoc sibi cōtigerit ip̄e in libro confessionū narrat dicens. Cū te primū cognoui reuerberasti infirmitatē aspect⁹ mei. radians in me vehementer et cōtremui amorez horrore et inueni lōge me esse a te in regione dissimilitudinis

tanq̄ audirem vocem tuā de excelso. Tibus sum grandiu cresce ⁊ māducabis me nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue sed tu mutaberis in me. Cū autē sic ibidē refert via xp̄i sibi placeret sed p̄ ip̄am ad ip̄m adhuc ire pigeret. immisit dñs in mentem eius vt ad simplicianuz in quo lucebat gratia diuina p̄gēt vt sibi estus suos secum cōferenti p̄ferret. Quis esset aptus modus viuendi ad ambulandū in via dei. in qua alius sic alius sic ibat. Displcebat eniz ei quicquid agebat in mōdo p̄e dulcedine dei et decore domus eius quā dilexit. Simplician⁹ autem cepit eum hortari. Ip̄e quoqz cepit seipsum hortari ac dicere. Quot pueri et puelle intra ecclesiā deo seruiunt. tu non poteris et isti et iste possunt. An vero isti et iste in seipsis possunt et nō in deo suo. qd in te stas et non stas. Proiice te in eum et excipiet te et saluabit te. Inter horum colloquia memoria victorini in medium venit. Unde exhilaratus Simplicianus narrat qualiter idem adhuc gentilis ob sui sapientiaz rome quod maximū tunc erat statuum meruisset et qualiter se sepius christianum dicebat. Cū cum Simplicianus diceret. non credo nisi te in ecclesia videro ille iocū de dicebat. Nunquid parietes faciunt hominem christianum. Tandē dū ad ecclesiā venisset et ei tanq̄ verecūdo occulte liber vbi erat symbolus fidei ad legendū datus fuisset. ille in altū ascendit et alta voce

pronūciauit mirante roma gaudē
te ecclesia. oēs at subito p strepue/
runt victozin'. victozin' cito sonue
runt 7 cito siluerūt **T**unc etiaz ab
africa quidā amic' augustini no
mine **P**ontian' supuenit 7 vitaz 7
miracula illi' magni anthonij q̄ nu
per i egipto sub constantino impato
re defunctus fuerat recitauit **H**oz
exemplis augustin' vehementer ex
arsit. ita q̄ socium suum alippiuz tā
vultu q̄ mente turbatus inuasit 7
fortiter exclamauit **Q**uid patimur
Quid audim' ? **S**urgunt indocti
celum rapiūt 7 nos cum doctrinis
nostr'. in infernū demergimur ? **A**n
qz precesserunt pudet sequi 7 non
pudet nec saltē sequi ? **E**t accurrēs
in quendaz ortū sub quadā ficu se
proiecit. vt in eodē libro cōfessionū
omemorat 7 amarissime flens lamē
tabiles voces dabat dicens **Q**uā
diu q̄diu **E**ras eras sine modo s̄n
paululum ? **M**odo nō habebat mo
dum 7 sine paululum prodibat in
longinquum **D**e hac sui tarditate
plurimū cōquerebat sicut postmo
dum in eodem li. scripsit **H**eu mihi
q̄ excelsus es in excelsis. et q̄ pfū
dus in pfundis et nusq̄ recedis 7
vix redimus ad te **A**ge dñe et fac
et excita et reuoca nos **A**ccende 7
rape 7 fragra et dulcesce. impedimē
tis omnibus sic timebam expediri
quē admodū impediri timēduz est
Sero te amauī pulcritudo tam an
tiqua 7 tā noua sero te amauī **I**n
tus eras 7 ego foris 7 ibi te quere
bam. **E**t in ista formosa que fecisti
deformis irrueram. **M**ecum eras

7 tecum non eram. **V**ocasti 7 cla
masti 7 rupisti surditatem meā **C**o
ruscasti et splendouisti. et fugasti ce
citatem meam. **F**ragrasti et addu
xisti spūm et hanelo **D**ustauī 7 esu
rio 7 sitio te. **E**tigisti me et exarsi
in vocem amantis pacem tuā **C**ū
autē amarissime fleret. audiuit vo
cem dicentem sibi **T**olle lege tolle
lege **A**peruit qz statim codicem a/
postolicum et coniectis oculis ad
primuz capitulum legit **I**nduimini
dominum iesum christum 7 statim
ōnes dubietatis tenebre ab eo dif
fugerunt **I**nterim autē tam vehe
mentissimo dentium dolore torq̄ri
cepit vt fere sicut ipse ait ad credē
dum opinionem. **C**ornelij philoso
phi duceretur. qui summum bonū
anime in sapientia. sūmum vero bo
num corporis in nullum sentiendo
dolorem posuerat **T**am vehemēs
autē ille dolor fuit q̄ etiam loque
lam amisit **Q**uo circa vt in libro cō
fessionū refert in tabulis cereis scri
psit vt omnes pro eo orarēt vt do
lorem illuz domin' mitigaret **I**pse
igitur cum alijs genua flexit 7 subi
to se sanuz esse sensit **I**nsinuauit er
go p literas sancto viro ambrosio
votum suum vt moneret quid sibi
de libris sanctis legendū esset quo
aptior fieret fidei christiane **A**t ille
iussit **I**saiam prophetaz eo q̄ euā
gelij 7 vocatiōis gentiū prenuntia
tor videat **C**uius pncipiū cuz **A**u
gustin' nō itelligeret. totū aliud ta
le eē arbitrās distulit vt illud legēt
cū in scripturis sanctis magis exer
citat' eēt **A**doueniēte ergo pascali

tempore Augustini eum esset anno
rum triginta cum filio suo. **A**deo
dato puero et valde ingenioso q̄
augustinus. in adoleſcētia sua duz
adhuc gentilis et philosoph⁹ esset
genuerat. necnō et cū alipio amico
suo. meritis m̄ris et p̄dicatiōe am/
broſij sacz baptisma suscepit ⁊ tūc
sic fert ambrosi⁹. **T**e deū laudam⁹
in q̄t. et ang⁹. **T**e deū ofitemur r̄n/
dit. **E**t sic ipi duo hūc ymnū alēna
tim opoluerūt et vsqz in finē decan
tauerūt. **S**icut etiā testat̄ horosius
in libro suo q̄ dicit̄ speculū ecclesie.
In aliq̄b⁹ aut̄ libris antiquis titul⁹
talis preponit̄. **C**anticū ab ambro
sio et angustino cōpilatū. **P**rotin⁹
aut̄ in fide catholica mirabilē ofir
mat⁹ sp̄e oēm quā habebat in secu
lo dereliquit ⁊ scolaz q̄s regebat ab
renūciauit. **Q**uanta aut̄ dulcedine
dini amozis extūc fruere. ip̄e hoc
in libro ofessionū aperit dicens. **S**a
gittaueras tu cor meū caritate tua
et gestabā v̄ba tua transfixa in vis
cerib⁹ meis. **E**t exempla suoz tuo
rū q̄s de nigris lucidos. de mortu
tuis viuos feceras ofgesta in sinuz
cogitationis mee v̄zebant et abſu
mebāt grauē torporē. et ascendēti
a ualle plorationis et cātanti can
ticū grauiū. dedēas sagittas acu
tas et carbones vastatozes nec sa
ciabar in illis dieb⁹ dulcedie mira
bili ofidēare altitudinē ofilij diuini
sup salutē generis huāni. **Q**uantū
fleui in ymnis et cāticis tuis. suane
sonātis ecclesie vocib⁹ ofmot⁹ acri
ter voces ille influebāt aurib⁹ meis
et eliq̄bat̄ veritas tua in cor meuz

et currebāt lacrimę ⁊ bñ m̄ erat cū
eis. **T**ūc enim i ecclia medio lanēsi
hec cātica instituta sunt. **E**t clama
ui clamoē alto cordis mei. **D** in pa
ce. **D** in idipm. **D** q̄ dicit̄ idipm dor
miā ⁊ sōnuz capiā. **T**u es ei idipm
qui nō mutaris et in te req̄es obli
uiscēs laboz oim. **L**egebaz totum
psalmuz i luz. **E**t ardebā q̄ fueram
latrator amar⁹ et cec⁹ aduersus lit
teras de melle celi mellitas et de lu
mine tuo luminosas et sup scriptu
ras huiusmodi tabescebā. **E**p̄e ih̄u
adiutor me⁹ q̄ suaue ih̄ subito fēm
est carere suauitatib⁹ nugaz mea
ruz. et q̄s amittere met⁹ fuerat. iaz
dimittere gaudiuz erat. **E**ficiabas
enī eas a me vera tu et summa sua
uitas. **E**ficiabas et intrabas p̄ eis
omni voluptate dulciōz. s̄ nō carni
et sanguini. omni luce clariōz s̄ om
ni secreto interiōz. omni honoze s̄/
limiōz sed nō sublimib⁹ in se. **P**ost
hec assumptis. **N**eberdio et **E**uo/
dio et matre ad affricam remea
bant. **S**ed cum essent apud hostia
Tiberina pia mater eius defuncta
est. **P**ost cuius mortem beatus au
gustinus reuersus est ad agros. p̄
prios vbi cum his qui sibi adhere
bant ieiunij et orationibus deo
vacabat. **L**ibros scribebat ⁊ indo
ctos docebat. **I**fama autem ipsius
Augustini vndiqz diffundebatur.
et in omnibus libris suis et actib⁹
ammirabilis habebatur. **R**efugie
bāt autem ad aliquam ciuitatem
accedere que episcopo careret ne
ipm in predicto officio impediū ofi

geret. **E**odem tempe apud **I**ponē
erat quidam vir magnarum opuz
qui augustino misit q̄ si ad eū acce
deret ⁊ verbum ex ore suo audiret
seculo renunciare posset. **Q**ū augu
stin⁹ vbi operit illuc vocatus iuit. **A**u
diens autē **V**aleri⁹ yponen⁹ ep⁹
famam eius. ip̄m plurimū renitētē
in ecclesia sua p̄sbiteruz ordinauit.
Nonnullis q̄dez lacrimas suas su
pbe interpretantib⁹ ⁊ tanq̄ eū solā
tibus ⁊ dicētib⁹ qz et locus p̄sbite
rii licet ip̄e maiori dign⁹ esset appro
piquaret tñ ep̄atu. **Q**ui statim mo
nasteriū clericorū instituit ⁊ cepit vi
uere s̄m regulam sub sanctis apl̄is
constitutā. **D**e cuius monasterio fe
re decez episcopi sūt electi. **E**t quia
predic⁹ ep⁹us erat grec⁹ ⁊ min⁹ in
latina lingua literat⁹ et doct⁹. **A**u
gustino ptātez tribuit vt extra mo
rem orientalis ecclesie corā se in ec
clesia predicaret. **I**nde cum multi
ep̄i derogarent. ille de hoc non cu
rabat dūmodo p̄ eum fieret qd̄ p̄
se fieri non valebat. **E**odem tpe
fortunatum p̄sbiterū **M**ancheum
⁊ alios hereticos p̄cipue rebapti
satos donatistas ⁊ manicheos cō
uicit abstulit ⁊ fugauit. **C**epit autē
beat⁹ **V**aleri⁹ formidāē ne sibi au
gustin⁹ tolleret ⁊ ab alia ciuitate i
ep̄m peteretur. **N**ā ⁊ aliquādo ab
latus fuisset nisi eum ad locū secre
tum transire curassz. ita vt inueniri
minime potuisset. **I**mpetrauit igit̄
ab archiepiscopo **C**artaginensi vt
ip̄e cederet ⁊ augustinū yponensi
ecclesie in ep̄m pmoueret. **S**ed cuz
hoc augu⁹. oimode f̄cusaret opul

sus tñ et coactus succubuit. et ep̄a
tus curā suscepit. **Q**ū in se postea
fieri non debuisse vt suo viuente e.
piscopo ordinaret ⁊ dixit ⁊ scripsit
p̄pter concilij generalis p̄hibitiōez
quā postmodū ordinatus didicit
nec qd̄ sibi factū esse voluit alijs fi
eri voluit. **N**ū etiā sategit vt in cō
cilij ep̄orum cōstitueret. vt oia sta
tuta patruz ordinandis deberent
ab ordinatozib⁹ intimari. **I**p̄e autē
de se dixisse postmodū legit̄. **I**n n̄
la re mihi dñm sentio sic iratum sic
in hoc qd̄ dum nō essez dign⁹ poni
ad remuz posuit me ad amplustre
in apice regiminis eccie. **V**estimen
ta eius et calciamenta alia nec niti
da nimium nec abiecta plurimum
sed ex moderato ⁊ cōpētē habitu
erāt. **I**p̄e ei de se dixisse legit̄. **I**fate
or de p̄ciosa veste erubesco ⁊ ideo
mihi vendo eam et quia vestis nō
potest esse cōis preciaz sit cōmune.
Mensa frugali et parca semp vsus
est ⁊ inter olera ⁊ legumina p̄pter
infirmos et hospites plerunqz car
nes habebat. **I**n ip̄a autem mensa
magis lectionem vel disputationē
q̄z eplationem diligebat ⁊ contra
pestem detractionis i ea sic scriptū
habebat. **Q**uisquis amat dictis ab
sentum rodere vitam. **H**anc mensā
vetitam nouerit esse sibi. **N**am et a
liquādo cum quidaz sibi familiaris
sini coepi ad detractionem linguaz
laxassent. adeo dure eos rdarguit
vt diceret qd̄ nisi desisteret aut ver
sus ipsos deleret. aut a mensa rece
deret. **Q**uadam vice cum quosi
dam suos familiares ad prandiū

inuitasset vnus illoꝝ curiosior cete-
ris coquinā ingressus ē. **Cū** qꝫ om-
nia frigidā repperisset. **Reuersus** ad
augustinū interrogauit quid cibo-
rum pꝛansurus ipse paterfamilias
pꝛeparasset. **Cui** aug. Nequa qꝫ ta-
lium epularum curiosus respondit
Ego vobiscū nescio. **Tria** enī a be-
ato **Ambr.** se didicisse ait. **Primum**
qꝫ vxorem cuiqꝫ nunqꝫ peteret. **Se-**
cundū qꝫ militare volenteꝝ ad hoc
non oīmendaret. **Tertiū** qꝫ ad con-
uiuia inuitatꝫ non iret. **Causa** pꝛimi
est ne illi inter se non oīueniāt et sibi
maledicāt. **Causa** secundi est ne mi-
litātes calūneam exerceant et in eū
aliꝫ culpaz refundant. **Causa** tertij
est ne forte temperancie modū per-
dat. **Tante** aut puritatis et humili-
tatis fuit vt ipā etiāz minima pec-
cata que apud nos nulla vel mini-
ma peccata reputant. in libro cōfes-
sionum deo cōfiteat et de his corāz
dñō humiliter se accusat. **Nā** ibidē
accusat se de eo qꝫ cuz puer esset lu-
debat ad pilaz cū ad scolas ire de-
beret. **Item** de eo qꝫ nolebat legere
vel adiscere nisi vī a parentibꝫ vel
magistro vꝛgeret. **Item** de eo qꝫ fa-
bulas poetaz sicut fabulaz **Ene-**
cum adhuc esset puer libenter lege-
bat et dydonem mortuaz pꝛopter
amorem plorabat. **Item** de hoc qꝫ
de cellario parentū vel mensa aliqꝫ
furabat vt pueris ludentibꝫ daret.
Itē de eo qꝫ in ludis puerozꝫ frau-
dulentas victorias exercebat. **Itē**
de eo qꝫ pira de quadaz arboꝛe vī-
cina vinee sue cuz esset annoꝝ. xvi.
furatꝫ fuit. **In** eodem qꝫ libro accu-

sat se de ipā modica delectatione
quā aliquādo sentiebat dicēs. **Sic**
me docuisti vt qꝫadmodū medica-
menta sic a limēta sumpturꝫ accedā
sed dū ad quietē sacietatis ex indi-
gencie molestia trāseo in ipō transi-
tu insidiat mī laqueus ocupiscentie.
Ipse enī transitꝫ voluptas est et nō
est alius quo transeatꝫ quo trāfire
cogit necessitas. **Et** cū salua sit cau-
sa edendi et bibēdi. adiūgit se qua-
si pedissequa periculosa iocūditas.
Et plerūqꝫ pꝛeire conatꝫ vt eiꝫ cau-
sa fiat quod salutis causa me face-
re. vel dico vel volo. **Obzietas** lon-
ge est a me. misereberis ne appropi-
quet mibi. **Crapula** aut nonnunqꝫ
surrepit seruo tuo. misereberis vt
longe fiat a me. **Et** quis est dñe qui
non rapiatur aliquantulum extra
metas necessitatis? **Quisquis** ille
est pꝛfecto magnꝫ est magnificet no-
men tuū. **Ego** autē non sum qā ho-
mo peccator sum. **shabebat** etiā se
suspectū de olfactu dicens. **De** ille-
cebra odoꝝ non satago nimis cuz
absunt non requiro cuz obsunt nō
respuo. paratꝫ eis etiā semp carere
ita mī illa etiā videor forsītā falloꝝ.
Nemo enī securꝫ esse dꝫ in ista vita
qꝫ tota temptatio noiat. **veꝝ** enī qꝫ
fieri potuit ex deterioꝛi melioꝛ non
fiat ex melioꝛi deterioꝛ. **Idē** de au-
ditu cōfiteat dicēs. **Voluptates** auri-
uz tenatiꝫ me iplicauerūt et sēiuga-
uerūt. **h** resoluisti et liberaisti me. **Cū**
mī accidit vt me ampliꝫ cantꝫ qꝫ res
qꝫ canit moueat penaliꝫ me peccatē
cōfiteor et tunc velleꝝ qꝫ nō audirē
cantantē. **Accusat** etiā se de visu si

cut de eo q̄ aliquñ nimis libenter et
auide vidit canem currentem ⁊ de
eo q̄ per agrum casu trāsiens. v̄ea
tiōem libenter p̄spexit. et de eo q̄
domi existēs araneas muscas suis
retibus capientes nimis attente o
spexit **I**deo at̄ de his corā dño cō
fitetur vt ibidem dicit **Q**uia aliquñ
hec a bonis meditatiōib⁹ auertūt
⁊ oratiōes interrūpunt **A**ccusat
etiam se de appetitu laudis ⁊ motu
inanis glozie dicens **Q**ui laudari
vult ab hominib⁹ vituperante te. n̄
ōfendetur ab hominibus iudicante
te nec eripiet dānante te. **L**audat̄
homo p̄pter aliq̄d donum q̄d de/
disti. et tñ pl⁹ gaudet se laudari q̄
donum **T**emptamur his temptati
onibus quotidie sine cessatione. q̄
tidiana fornax nostra est humana
lingua. verūtamen nollē vt vel au
geret n̄ gaudiū cuiuslibz boni mei
suffragatio oris alieni. sed augz fa
teoz non solum sed vituperatio mi
nuit **C**ontristoz tñ aliquādo laudi
bus meis. cum ea laudant̄ in me in
quibus ip̄e mihi displiceo. vel etiā
bona minora ⁊ leuia pluris estimā
tur q̄ estimanda sint **H**ereticos
vir iste sanctus validissime confuta
bat. ita vt ip̄i iter se publice p̄dica
rent peccatum non esse interficere
augustinum quem tamq̄ lupuz oc
cidendum esse dicebant ⁊ occisorū
b⁹ omnia peccata sua a deo dimit
tenda asserēbāt **M**ultas ab eis insi
dias ptulit ita vt sibi aliquas per/
genti in via insidias ponerent. h̄ di
prouidentia itineri. errore seductū
inuenire non possent **C**onpaup̄ez

semper memor erat. eisqz ex his q̄
habere poterat. liberaliter exhibe
bat **M**am et de vasis dominicis p̄
pter pauperes et captiuos aliquā
do iubebat frangi et oīari ⁊ indi
gentibus dispensari. **D**omum vel
agruz. siue vllam nūqz emere volu
it **M**ultas etiaz hereditates sibi di
missas r̄spuit eo q̄ mortuoz filijs
vl⁹ p̄pinq̄uis ip̄a potius deberi di
cebat. **I**n his q̄qz que ecclesia pos
sidebat intētus amore vel implica
tus non erat. h̄ die ac nocte de scri
pturis et rebus diuinis cogitabat
fabzicarum quoqz nouarum nūqz
studium habuit. deuotans in eis im
plicatiōem sui animi quem semp li
berum habē volebat ab omni mo
lestia corpali. vt libere vacare pos
set cōtinue meditationi ⁊ assidue le
ctiōi **N**on tamen illa edificare vo
lentes prohibebat nisi forte immo
derate fieri oīpexisset **L**audabat q̄
qz plurimum illos quibus mozien
di desiderium inerat ⁊ sup hoc tri
um episcopoz exempla sepius re
citabat **A**mbrosius enī cuz inde ex
tremis esset et rogaretur vt prolō
gationez vite sibi precibus obtine
ret **R**espondit **N**on sic vixi vt me
pudeat inter vos viuere. nec mozi
timeo qm̄ bonum habemus dñm
Quod respōsum **A**ugustin⁹ mirabi
liter extollebat **M**odebat quoqz o
alio episcopo **C**ui cuz diceretur eū
ecclesie multum necessariū fore. **E**t
ideo adhuc euz dominus liberaēt
ait **S**i nūqz bene. si aliquādo qua
re modo non **D**e alio quoqz ep̄o
aiebat ciprianum referre. q̄ cum in

firmitate graui laboraret adhuc si
bi sanitatem restitui exorabat **C**ui
iuuenis speciosus apparēs cū indi/
gnatiōe infremuit et ait **P**ati time
tis exire non vultis quid faciā voi
bis? **F**eminarū nullā vnq̄ nec etiā
germanā sorozē aut fr̄is sui filias.
q̄ deo p̄iter f̄uiebant secuz habita
re permittit **D**icebat enī q̄ r̄si de so
roze vel nepotibus nulla mali posi
set oziri suspicio. tamē qz tales per/
sone sine alijs sibi necessarijs esse nō
possent et ad eas etiā alie aduenta
rent ex illis possent infirmiores aut
humanis temptatiōib⁹ omoueri.
aut certe malis hominū suspitionib⁹
infamari. **N**unq̄ cum muliere
solus loqui volebat nisi secretū ali
quod interesset **C**onsanguineis sic
bene fecit vt non diuicias haberēt
sed vt aut non aut minus egerent.
Raro p̄ aliquo litteris aut verbis
intercedere volebat. recolens quē/
dā p̄bm cōtemplatiōe fame amicis
multuz non prestuisse **E**t sepe dice
bat **P**lerūqz potestas que petitur
premit **C**ū aut id faciebat. stilū sibi
temperabat qui onerosus nō esset
sed mereret vrb̄anitate dictaminis
exaudiri **V**olebat poti⁹ inter igno
tos q̄z inter amicos causas audire
dicens **Q**uia inter illos poterat li
bere iniquū cōgnoscere et vnum ex
his amicū esset factur⁹ **P**ro quo. s.
iusticia mediāte sententiā daret **E**t
amicis vero esset vnū pdicturus. s.
cōtra quē p̄ferret sententiā. **A** mul
tis ecclesijs inuitabant r̄ ibi verbū
dñi pdicabat et multos ab errore
uertebat **A**liqñ a p̄posito digres

sionem in pdicatione facere cōsue
rat et tunc dicebat deum hoc ad p̄
fectum salutis alicuius ordinasse.
sicut in quodam manicheoz nego
ciatore paruit qui in quadaz predi
catione **A**ugustini vbi ip̄e digressi
onem faciens cōtra hunc errorez p̄
dicauerat ouersus fuit. **E**o tempe
cum **G**othi romam cepissent ydo
latre et infideles xp̄ianis plurimuz
insultabāt **P**ropter qd̄ aug⁹. li. de
ci. dei cōposuit in quo iustos in hac
vita debere p̄mi **I**mpios aut floze
re ostendit **V**bi de duplici ciuitate
scz **I**herusalē et **B**abilonica et ea
rum regibus agit **Q**uia rex **I**heru
salem xp̄s **R**ex vero **B**abilonis ē
dyabolus. **Q**uas duas ciuitates
vt ibidem dicit duo amozes sibi fa
bzicarunt **Q**uia ciuitatē dyaboli
cōstruxit amor sui vsqz ad cōtemptū
dei crescēs **C**iuitatē aut dei amoē
dei vsqz ad cōtemptū sui crescēs **I**n
diebus autem eius anno scilicet do
mini quadringentesimo quadrage
simo **V**andali totam affrice prou
ciam occupauerunt vastantes om
nia nec parcentes sexui ordini vel
etati. **P**ost hoc autem ad yponen
sem ciuitatem venerunt et ip̄az ma
nu valida obsederunt **S**ub hac tri
bulatione **A**ugustinus pre ceteris
sue senectutis amarissimaz et lugu
brem duxit vitam. **F**ueruntqz sibi
lacrimę panis die ac nocte dum ali
os viderz occisos. alios effugatos
ecclesias sacerdotibus viduatas.
ciuitates cum accolis dissipatas.
Inter tot tamē mala cuiusdā sapi
entis sententia se cōsolabatur dicen

tis non erit magnū. magnū nō pu-
tans q̄ cadunt ligna et lapides et
moriunt̄ mortales **C**onuocatis aut̄
fratrib⁹ dixit eis **E**cce rogauī dñm
vt aut nos ab his periculis eruat.
aut paciētīā tribuat aut me de hac
vita suscipiat ne tot calamitates vi-
dere spellar **E**t ecce tertiū qđ peti-
uit obtinuit et tertio obsidiōis mē-
se febrib⁹ laborans lecto decubuit.
Intelligēs aut̄ dissolutionē sui cor-
poris iminere. septē psalmos peni-
tētiales sibi scribi fecit **I**psos q̄z in
loco extra parietē positos lecto de-
cubens legebat et vbertim ac iugi-
ter lacrimas fundebat. **E**t vt deo
vacaret vberius et eius intentio a
nullo impediri posset ante decē di-
es sui exitus nullū ad se ingredi pre-
cepit nisi vel cū medicus ingredi-
tur vel cū sibi refectio portaret̄.
Quidaz aut̄ eger ad eū venit et vt
sibi manū imponeret et ab infirmi-
tate curaret ip̄m instanter rogauit
Cui **A**ugustin⁹ respondit. **Q**uid ē
hoc fili quod loqueris. putas qđ si
tale quid facere possem michi hoc
ip̄m nō offerrem? **I**lle aut̄ instabat
asserens sibi in visione preceptū eē
vt ad eū accederet et sanitatem re-
ciperet **V**idens augustin⁹ fidē ei⁹
pro eo orauit et sanitatem recepit.
Energuminos multos curauit et
plura alia miracula fecit **I**n li. xxij.
de ci. dei duo miracula de se tanq̄z
de quodaz alio refert dicens **I**po-
nensez quandā virginē scio que cū
se oleo punxissz. cū p̄ illa orās pre-
biter lacrimas suas instillauerat.
mox a demone fuisse sanatā. **I**n

eodem etiā libro sic ait **S**cio etiāz
episcopum semel p̄ adolescente qđ
non vidit orasse illūq̄z ilico demo-
nio caruisse **N**ullā aut̄ dubiū vide-
tur qđ d̄ se loquaē. sed humilitatis
causa seip̄m noluit noiare. **I**n eo-
dem q̄z libro de ciuitate dei ait **D**e
cū quidam incidi deberet et de ei⁹
morte ob incisionē plurimū timere-
tur cū infirm⁹ multis lacrimis deū
exoraret euz eo et p̄ eo **A**ug⁹. ora-
uit et sine aliqua incisione integraz
sanitatē recepit **D**eniqz dissolutio-
ni corporis appropinquans h̄ me-
moriale docuit nullū videlicet ho-
minē quantūcūqz excellentis meri-
ti sine confessione et eucaristia debere
transire **A**d extremā aut̄ horaz ve-
niens membris omnib⁹ sui corporis
incolumis integro aspectu atqz au-
ditu anno etatis sue septuagesimo
sexto **E**piscopatus vero sui anno.
xlv. coram positis fratrib⁹ et oran-
tibus migrauit ad dñm. **T**estamē-
tū nullū fecit qz vnde faceret paup-
xp̄i nō habuit **F**loruit aut̄ āno do-
mini. cccc. **J**eronim⁹ q̄z in quadaz
epistola scribēs **A**ugustino ait **D**u-
obus libellis tuis eruditissimis et
omni eloquentie splendorē fulgen-
tibus respondere non potui **C**erte
quicqđ dici potuit et assumi inge-
nio et de scripturaz hauriri fōtib⁹
a te positū atqz disertū est **S**z que-
so reuerentiā tuā parūper me paci-
aris tuū laudare ingenium. **I**taqz
aug⁹. sapientie lumen p̄fulgidū p̄
pugnaculū veritatis et fidei muni-
mentū. omnes ecclesie doctores tā
ingenio q̄z scientia vicit inopabiliē

florens taz exemplis virtutū q̄z af-
fluentia doctrinaz. **I**n et beat⁹ re-
migiū **J**heronimū et quosdā ali-
os doctores commemorans sic vclu-
dit **H**os omēs **a**ugustin⁹ ingenio
et scientia sua vicit. **N**am licet **J**he-
ronim⁹ sex milia volumina origenis
se legisse fateat. iste tñ tāta scripsit
vt non solum diebus ac noctibus
scribere libros eius quis non possz
sed nec legere quidē occurrat. **D**o-
lusian⁹ autē cui **a**ug⁹. epistolas scri-
psit sic de eo dicit. **L**egi dei deest q̄e
quid **a**ugustinū contigerit ignorare.
Jherl. etiā in li. de duodeci doctori-
bus sic de eo scribit **A**ug⁹. ep⁹. vo-
lās p̄ montiū cacumia quasi aq̄la
et ea que sunt in motiū radicib⁹ nō
p̄siderās multa celoz spatia. terra-
rūq̄ situs et aquarū circulū claro
sermone pronūciat. **D**eniq̄ in quā-
ta eū reuerentia et dilectione **J**he-
ronim⁹ habuit. p̄z in epistolis q̄s
eidem misit. in vna quarū sic dicit.
Domino sancto ac beatissimo pa-
pe **a**ugustino **J**heronim⁹. omni qui-
dez tempore beatitudinē tuam eo
quo decet honore veneratus sum
et habitantē in te dilexi dñm salua-
tozem. **S**ed nūc si fieri pōt cumulo
aliquid addim⁹ et plene oplemus
vt absq̄ nominis tui mentione ne
vnā horaz quidem preterire patia-
mur. **I**dem q̄q̄ in alia epistola ad
eūdē. **A**bsit autē vt quicq̄ de libris
beatitudinis tue attingere audeā.
Sufficit enī mihi mea pbare et ali-
ena nō carpere. **G**regol. in epistola
ad **I**nnocentiū **A**frice p̄fectum
de eius libris sic ait. q̄ expositionē

sancti **J**ob vobis transmitti volui-
stis. v̄ro studio ogaudem⁹ sed si de-
licioso cupitis pabulo saginari be-
ati **a**ugustini opatriote v̄ri opuscu-
la legite et ad opationē illius simi-
laginis n̄m surfurē non queratis.
Idem quoq̄ in registro sic ait. **L**e-
gitur q̄ beat⁹ **a**ugustin⁹ nec cū so-
rore habitare osenserit dicens. **Q**ue
cū sorore mea sunt sorores mee nō
sūt. docti ergo viri cautela magna
nobis debet esse instructio. **I**n p̄fa-
tione q̄z **A**mbrosij sic legit. **M**agni-
ficentiā tuā in mortificatiōe **A**ugu-
stini. adozam⁹ tua in omnib⁹ opan-
te virtute vt nullis p̄missis blandi-
mentoꝝ vllaten⁹ vir tuo ignit⁹ sp̄-
ritu viceret. **Q**uia est ita omni gene-
re pietatis imbueras vt ip̄e tibi ara
et sacrificiū et sacerdos esset ⁊ tem-
plum. **B**eatus insup p̄sper in ter-
tio libro de vita otemplatia sic de
eo dicit. **S**anctus **A**ugustin⁹ ep⁹. acer
ingenio suavis eloquio secula-
ris litterature peritus in ecclesiasti-
cis laboribus opofus. **I**n quotidi-
anis disputationib⁹ clarus. **I**n om-
ni sua actione opositus. in questio-
nibus soluendis acutus. in quincē
dis hereticis circūspectus. in expo-
sitione fidei nostre catholicus. in ex-
planandis scripturis canōicis cau-
tus. **B**ern. q̄q̄ sic de eo scribit. **A**u-
gustinus hic est validissimus malle-
us hereticoꝝ. **P**ost hoc autē cū bar-
bara gens terrā illā occupassent ⁊
loca sancta p̄phanarēt. fideles cor-
pus **a**ugustini ceperūt ⁊ ip̄m in sar-
diniā transtulerūt. **T**ransactis autē
ab eius obitu annis. **C**CLXX. circa

annū dñi 618. **A**uprand' deuotus longobardoꝝ rex audiēs Sardi-
niaz a sarracenis depopulatā. solē
nes illuc nuncios misit vt doctoris
sancti reliq̄as papiā deferrent. **Q**ui
magno precio dato corpus sancti
āngustini tulerūt et vsq; ad ianuā
deportauerūt. **Q**uō deuotus rex au-
diens vsq; ad predictā ciuitatē cū
magno gaudio obuiauit et reuerē-
ter accepit. **C**ū autē mane vellēt cor-
pus deducē nullo mō de loco mo-
ueri potnit donec rex votuz emisit
q̄ si inde se deduci pmitteret ibidē
in suo noīe ecclesiā fabricaret. **T**uz
autē votū fecissz statim sine omī dif-
ficultate inde deductū est. **R**ex autē
q̄d vouerat impleuit et ibidē in ho-
nore sancti aug'. eccliaz fabricauit.
Ioē miraculū die sequēti in q̄dam
villa ep̄at' tridonēp̄ q̄ dicit' Caselle
otigit et eodē mō ibidē in hōze san-
cti aug'. eccliaz fabricauit. **I**nsuper
villā ip̄az cū oib' suis appendicijs
cessit huientib' ecclie sancti augusti-
ni ppetuo possidendā. **Q**uia vero
rex viderat sancto cōplacere vt in
suo noīe ecclesia fieret vbiq; per
noctē māssisset et timēs ne in aliquo
loco vbi desidēabat locū sibi elige-
ret in omni loco vbi denocte cū cor-
poze hospitabat in hōrez ip̄i' eccle-
siaz cōstruebat. **S**icq; cum magno
gaudio Papiā deducit et in ecclia
sancti petri que celū aureū dicit'. ho-
nozifice collocat. **M**olendinariū
q̄daz q̄ in br̄m aug'. spālez deuoti-
onē hñs cū quandoā infirmitatez q̄
dicit' flegmasalū in tibia patē. be-
atū aug'. deuote in sui adiutoriuz

inuocabat. **C**ui p visū s̄ct' augus-
apparuit et tibiā manu palpās ite-
gre restituit sanitati. **Q**ui excitat' se
liberatū iuenit et deo et beato au-
gust. gr̄as reddidit. **Q**uidā puer
cū vicio lapidis p̄merē et de silio
medicoꝝ incidi debēt. mater pueri
mortis sibi timēs piculū beatū au-
gustinū in sui filij subidiū iuocauit
statiq; fusa orōne puer lapidē cum
vrina emisit et plenā sanitatē rece-
pit. **I**n monasterio q̄d Elemosi-
na dicit'. monach' q̄dam in vigilia
sancti aug'. rapt' in spū vidit nubez
spendidā celit' elapsaz et sup nubē
augustinū sedentē pōtificialib' insi-
gnitū. **C**ui' oculi q̄i duo solis radij
totā illā ecclesiā illuīabant et odor
inde exalabat. **S**anct' at bernar-
dus dū quadā vice in matutinarū
solēnijs incesset et aliquātulum ob-
dormiuisset et de quodā tractatu
sancti agustini lectiones agerent vi-
dit quendā pulcerrimū iuuenē sibi
astantē. de cui' ore tant' inundan-
tiū aquaz impet' exibat q̄ totā il-
lā ecclesiā videret replere. **Q**ui au-
gustinū esse nō dubitauit qui sōte
doctrie totā eccliaz irrigauit. **Q**ui
dā sanctū augustinū valde diligēs
monacho custodi corpus sancti au-
gustini magnā pecuniā dedit vt si-
bi sancti augustini digitū vnuz da-
ret. **S**z ille accepta pecunia digituz
cuiusdā mortui sericis inuolutum li-
bi tribuit. simulās esse digitū aug'.
quez ille sp̄ deuotissime adorabat
et ori oculisq; apponens crebro pe-
ctozi astringebat. **C**ui' fidem de' in-
tuens digito illo p̄icto vnuz digi-

tū augustini tā mirabiliter q̄z mise/
ricorditer sibi dedit Qui cū repa/
asset et multa ibi miracula fierent.
fama vsq; papiā delata est. **S**z cuz
predic̄ monachus assereret q̄ cu
uisdaz mortui digit' ille esset. sepul
crū aperuerūt et vnū deesse de ei'
digitis inuenerūt. **N**ā abbas reco
gnita monachū de officō deposuit
et dire afflixit. **A**pud burgundiā
in monasterio qd̄ dicit̄ fontanetū
erat quidā monach' hugo noie.
sancto augustino valde deuot' qui
in eius scriptis miro desiderio pas
cebat. **Q**uē etiā crebra supplicatōe
rogauerat vt ipm̄ ex hac luce mi
graē nō sineret nisi in die sue sacra
tissime solēnitatis. **I**pe igit. xv. die
ad festuz eiusdē sic cepit diris febrī
bus estuari vt in vigilia ipi' sup hu
mū tanq̄z moriēs poneret. **E**t ecce
plures decozi ac fulgētes viri ami
cti albis ecclīaz dīcti monachi p̄ces
sionalit̄ intrauerūt quas sequebat̄
quidā reuerēd' pōtificalib' insigni
tus. **Q**uidaz aut̄ monach' in ecclīa
cōstēs hoc vidēs obstupuit et qui
naz essent vel quo pgerēt inq̄siuit.
Cui vn' eoz dixit. q̄ sād' augusti
nus esset cū suis canonicis qui ad
deuotū suū morientē pgeret. vt ei'
animā ad regnū celestis glorie de
portaret. **P**ost hoc illa reuerēda p
cessio infirmariā ingredit̄. vbi cum
aliq̄d̄iu mansisset. sancta illa aīma
a carne soluta est. **Q**uā dulcis ami
cus ⁊ ab hostiū insidijs securā red
didit et in celi gaudia introduxit.
Legit̄ q̄z q̄ dū beat' augustin' ad
huc in carne viueret et q̄dam rele

gēt añ se trāsire cōspicit demonem
quendā libz̄ humeris suis baiulā/
tē. **Q**ui a beato augustino p̄tinus
adiurāē vt sibi q̄ in libro illo sc̄pta
lateant pandat. **Q**ui peccata homi
nū ibidē scripta esse asserit. que vn
decūq; colligit et reponit. **M**orq; ei
precepit vt si aliq̄d peccatoz suoz
ibi sc̄ptū retineat sibi legendū cōti
nuo manifestet. **O**stenso autez loco
nihil augustin' ibi scriptū repperit.
nisi q̄ quadā vice opletoriū ex ob
liuione dimisit. **P**recipiensq; diabo
lo vt suū prestoleē aduentū ecclesi
am est ingressus et opletoriū deuo
te dixit ⁊ solitas orōnes pegit. **R**e
uersusq; dixit ei vt p̄dic̄tū locū sibi
ostendat itez relegendū. **Q**uē duz
crebro reuolueret ⁊ tandē locū va
cuū reperisset irat' dixit. **T**urpiter
me decepisti. **P**enitet me qz librum
meū tibi ostēdi. qz peccatū tuū ora
tionū tuaz virtute delesti et his di
ctis euauit. **C**ū quedā mulier a
quibusdā malicijs iniuriā patere
tur ad beatū aug'. accessit et sup h
ei' oīliū iplozauit. **Q**ue cū ipm̄ stu
dentē inuenisset et eū salutasset. ille
nec ad eū respexit nec quicq; sibi re
spōdit. **C**ogitās illa q̄ forte ob ni
miā sanctitatē in faciē mulieris nol
let intēdē p̄pius accessit et negotiū
diligentē exposuit. **S**z ille nec se ad eā
ouertit nec respōsū aliq̄d sibi dedit.
Iōq; illa cū tristitia magna f̄cessit.
Altēa at̄ die cū aug'. missā celebra
ret et dīcta mulier intēsset. p' eleua
tōnē dñici corporis rapta i spū vidit
se positā añ tribunal sc̄ssime t̄nita
tis vbi vidit augl. facie iclinata de

trinitatis gloria attētissime et subti-
lissime disputantē. Facta qz est vox
ad eā dicens **Cū** ad augustinū iui-
sti. ille sic de trinitatis gloria atten-
tissime disputabat. et ideo q̄ ibi fue-
ris penitus nō aduertit. sed ad eū
secure redeas qz et eum clementem
inuenies et salubre cōsiliū reporta-
Quod cū fecisset augustin⁹ eum be-
nigne audiuit et cōsiliū salubre do-
nauit. **I**ferē qz q̄ dū quidā in spiri-
tu rapt⁹ sanctos angelos in gloria
cōspexisset et beatū augustinū mini-
me vidisset quendā de sanctis vbi
nam augustin⁹ esset inq̄siuit **Q**ui re-
spondit **A**ugustin⁹ residet in excel-
sis vbi disputat de gloria excellen-
tissime trinitatis. **Cū** quidā papi-
ensis a marchidē malaspine in car-
cere detinerent. ab eis omnis pot⁹
est penit⁹ interdīct⁹ vt posset ab eis
magna pecunia extorqueri **U**nde
plures iaz spiritū exalabant plures
qz vinā suā bibebant **A**t quidam
iuuenis inter eos existens qui in be-
atū aug⁹. deuotionē habebat ipm
in sui adiutorū inuocauit **Tūc** cir-
ca noctis mediū sanct⁹ augustin⁹ p̄
dicto adolescenti apparuit et quasi
manū eius dextram apprehendēs
vsqz ad flumē graualioli deduxit.
Ibiqz cū folio vitis in aqua made-
facto sic eius linguaz refrigerauit
vt qui iam vinam bibere cupierat
de potu nectaris nō curaēt. **P**re-
positus cuiusdā ecclesie in beatum
augustinū magnā deuotionem ha-
bens cū p̄ tres annos grauez infir-
mitatē incurrisz ita vt de lecto sur-
gere nō valeret **A**dueniēte solenni

tate sancti augustini cū iam in eius
vigilia ad vesp̄as pulsaret ad ro-
gandū sanctum augustinū tota de-
uotione se contulit **C**ui aug⁹. in albis
apparēs eidē ter citato pp̄rio noie
dixit **E**cce assū tociēs a te vocat⁹.
Surge cito et celebra m̄ officiū ves-
pertinū **Q**ui san⁹ surgēs cūctis stu-
pentib⁹ eccliaz intrauit et officiū de-
uote pegit. **Cū** cuidā pastori seuū
vlc⁹ inter scapulas ortū esset. adeo
morb⁹ inualuit vt iā esset totis viri-
bus destitut⁹ **Q**ui cū ad sanctū au-
gustinū p̄ces emitteret. eidē aug⁹.
in visu apparuit et sup locū infirmū
manū apponens p̄fecte eū sanauit.
Ide qz vir p̄cedente tpe oculoꝝ
lumine est p̄uat⁹ **Q**ui cū sanctū au-
gustinū sedule inuocaret. quadam
die circa meridiē eidez apparuit et
oculos manib⁹ suis tergēs p̄stinaz
sibi restituit sanitatē. **C**irca annū
dñi octingētesimū duodecimū qui-
dam viri grauiter infirmi numero
plusqz quadraginta de germania
et a gallia romā ibāt ad limia apo-
stolorū visitāda. quoz qdā scānis
in terra curui se vehētes. alij cū ba-
culis se sustentātes. alij p̄uati ocul⁹
p̄ alios se trahentes. alij cōtractas
man⁹ et pedes hñtes p̄gebant qui
mōtes trāseūtes ad locū q̄ dī car-
bonaria puenerūt **Cū** at̄ pene ad lo-
cū q̄ cana dī aduenissēt q̄ trib⁹ mi-
lib⁹ a papia distat. sanct⁹ aug⁹ pon-
tificialib⁹ indur⁹ de qdaz ecclia i ho-
nore scōꝝ colime et damiani cōstru-
cta etiens eis dē apparuit eosqz salu-
tans quo tenderēt requiuit **Q**ui cū
rñdissent adiecit **I**te papiam et de

cenobio sancti petri quod dicitur celus aureum interrogate et ibi misericordiam habebitis quam optatis Qui cum eum de nomine suo interrogasset ait Ego sum Aug^o. quodam yponens civitatis episcopus Statimque ab oculis eorum evanuit Illi autem papiam pergentes cum ad dictum monasterium pervenissent et ibi corpus sancti augustini reforescere didicissent. ceperunt omnes voces levare ac unanimiter clamare Sancte augustine adiuva nos. Ad quorum clamores ciues et monachi excitati. ad tam grande spectaculum confluebant. et ecce ex nervorum distensione sanguis multus cepit effluere ita ut ab introitu cenobii usque ad tumbam sancti augustini tota terra sanguine videretur respersa Cum autem ad sepulchrum sancti augustini venissent omnes sanitati sunt integre restituti ac si nulla in eorum corporibus lesio extitisset Cepit extunc sancti augustini fama crebrescere et multitudo languentium ad eius tumulum advenire Qui omnes salutis beneficia reportantes sue salutis pignora reliquerunt Factumque est ut tanta predictorum pignorum fuerit copia ut inde totum oratorium et porticus plena essent ita ut eundi et redeundi impedimentum non modicum generaret. Quapropter monachi necessitate impulsii ea inde remoueri fecerunt Notandum quod cum tria sint que a mundanis hominibus appetuntur. scilicet diuicie delicie. et honores Iste vir sanctus tante perfectiois extitit quod ipse diuicias contempsit honores respuit voluptates abhorruit Quod diuicias contemneret. ipse testatur in

libro soliloquiorum ubi ratio interrogat eum dicens. Diuicias nullas cupis? Et respondit aug^o. Hec quidem nec nunc primum Nam cum xxx. annos agam. xiiii. anni fere sunt ex quo ista cupere destitui. nec aliud in his propter necessitates et victum cogitavi Proorsus vnus ciceronis liber michi facile persuasit nullo modo appetendas esse diuicias Quod autem honores respiceret in eodem libro testatur ubi ratio eum interrogat dicens. Quid honores? Et respondit aug^o. Isteor eos modo ac pene his diebus cupere destitui Voluptates que et delicias contempsit et quantum ad concubitum et quantum ad gustum Quantum ad primum interrogat eum ratio in eodem libro dicens Quid de vxore? In donec te deleat pulchra. pudica. moxigerata. diues. profertur si certus es nihil ex etate moleste passurus? Et respondit Aug^o. Quantum libet velis eam depingere atque cumulare bonis omnibus nihil mihi tam fugiendum quam concubitum esse decreui Cui ratio Non ego quero quod de creueris sed vtrum adhuc alliceris Et respondit aug^o. prorsus nihil huiusmodi quero. nihil desidero etiam cum orrorem atque aspersionem talia ferocorum Quantum ad secundum interrogat eum ratio dicens Quid de cibis? Et respondit aug^o. Siue de cibo et potu. siue de balneis ceteraque corporis voluptate nihil interroges. tamen ab ea peto quantum in valetudinis opem conferre potest

In decollatione sancti Iohannis
Decollatio sancti Iohannis baptiste quatuor de causis instituta fuisse videtur. sic in libro. mitrali de officio inuenitur Primo pp.